

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-11-22
Besvaras senast
2016-12-06

Till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:138 Utvecklingen i Turkiet

Under Erdoğan's styre har utvecklingen i Turkiet tagit tydliga steg i helt fel riktning. Sedan sommarens misslyckade kuppöversök har inskränkningarna av demokratiska fri- och rättigheter ökat ytterligare. Rapporter om massarresteringar och begränsningar av yttrandefriheten har varit återkommande. Nu diskuteras även ett återinförande av dödsstraffet samt en konstitutionsändring som syftar till att samla ännu mer makt hos Erdoğan.

Sedan kuppen har över 110 000 människor blivit avskedade eller avstängda från sina jobb, och 37 000 har fängslats för misstänkta band till den USA-baserade predikanten Fethullah Gülen, som anklagas för att ligga bakom kuppöversöket. Nyligen meddelade turkiska åklagare att de begärt att 103 akademiker ska gripas.

Det är uppenbart att Erdoğan använt kuppöversöket som ursäkt för en alltmer repressiv politik mot sina meningsmotståndare, inte minst de krafter som förespråkar fred och en lösning på den väpnade konflikten med PKK. Flera regimkritiska och oppositionella medier har stängts ned med hjälp av lagar stiftade med stöd av undantagstillståndet. Totalt handlar det om minst 160 mediekällor, varav majoriteten är kurdiska. Bland dem finns Azadiya Welat, den enda kurdiska dagstidningen i Turkiet, Jinha News, den första och enda nyhetsredaktionen i världen som består av enbart kvinnor, och Zarok TV, den enda kurdiska barnkanalen.

Människorättsorganisationen IHD rapporterar om nedstängningar av institutioner och organisationer sedan kuppöversöket. Bland annat har 1 061 förskolor och skolor, 15 privata universitet, 113 studentboenden och hostel, 35 hälsocenter och sjukhus, 1 125 föreningar, 104 stiftelser och 19 fackföreningar stängts ned. Omkring 56 000 människor uppges också ha fått sina pass annullerade. Borgmästarna i 35 städer har avsatts och i vissa fall gripits. Det handlar framför allt om städer i östra Turkiet och borgmästare som tillhör vänsterpartiet HDP eller deras systerparti DBP.

Natten till fredagen den 4 november greps tolv parlamentsledamöter från HDP av turkisk polis, på olika platser i landet. Bland de gripna finns partiledarna Selahattin Demirtas och Figen Yüksekdağ. I samband med gripandena ströps delar av internet. De sociala medier som ofta används för att förmedla nyheter blockerades över hela landet under natten.

Sedan gripandena av HDP-ledamöterna har ytterligare 441 HDP-medlemmar anhållits. Sedan kuppförsoket den 15 juli har fler än 6 000 av partiets medlemmar anhållits, och 2 000 av dem har fängslats. I staden Mersin har man förbjudit affischer med bilder på partiledarna, och i resten av landet har affischer med texten “rör inte mina parlamentsledamöter, rör inte min politiska vilja” (fritt översatt) förbjudits och konfiskerats.

Tidigare i samma vecka som HDP:s parlamentariker greps, greps tolv av den prisbelönta tidningen Cumhuriyets medarbetare av polisen, däribland chefredaktören Murat Sabuncu.

Den 12 november stoppade den turkiska regimen 370 frivilliggruppers verksamhet. Bland grupperna som förbjudits finns människorättsgrupper, kvinnoorganisationer och barnorganisationer.

Turkiet blir alltmer repressivt mot all form av opposition och alla som kritiserar regimen. Frågan är hur omvärlden ska reagera. Det var välkommet att Margot Wallström kallade upp den turkiska ambassadören till UD efter arresteringarna av HDP:s företrädare och att hon varit tydlig med att parlamentarikerna måste släppas.

Den 9–11 november besökte jag Diyarbakir, den största staden i östra Turkiet/norra Kurdistan. Jag mötte parlamentariker som riskerar fängelsestraff, borgmästare som avsatts, modiga företrädare för det civila samhället och för advokatsamfundet. Budskapet var tydligt: Vi fortsätter att kämpa för demokrati och mänskliga rättigheter, men vi behöver omvärldens stöd. Många var tacksamma för de uttalanden som gjorts, bland annat från Sverige, men alla var också tydliga med att Sverige och EU måste vara beredda att sätta press bakom orden om man ska lyckas påverka Erdoğan och bidra till att vända utvecklingen i Turkiet.

Mot denna bakgrund vill jag fråga utrikesminister Margot Wallström:

Avser ministern att ta några initiativ för att Sverige som enskilt land och som medlem i EU och FN ska verka för att HDP:s fängslade parlamentariker, borgmästare och övriga företrädare frigets tillsammans med landets övriga politiska fångar?

Avser ministern att ta några initiativ för att Sverige som enskilt land och som medlem i EU och FN ska verka för att Turkiet ska börja respektera grundläggande mänskliga rättigheter?

Avser ministern att ta några initiativ för att Sverige ska verka för att frysa Turkiets förhandlingar om EU-medlemskap?

Avser ministern att ta några initiativ för att Sverige ska verka för att EU säger upp det avtal med Turkiet som syftar till att förhindra människor på flykt från att ta sig till Europa?

.....

Hans Linde (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors